

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Lokale handhavingsmogelijkheden

CPS - De aanpak van ondermijnende criminaliteit in de
praktijk

27 november 2024 - Brugge

Gemeentelijk vergunningenbeleid

Lokale bestuurlijke handhaving

Wet bestuurlijke handhaving

Overzicht lokale handhavingsmogelijkheden

Gemeentelijke
economische
vergunningen

VVSG

Invalshoeken

- Verplicht versus optioneel
- Medebewind versus autonomie
- Geïntegreerd versus enkelvoudig

Zie ook VVSG fiches

Verplicht = op basis van centrale regelgeving, gemeente reikt (in medebewind) vergunningen uit

- drankvergunning (wet '53 en '83)
- kleinhandelsvergunning (decreet integraal handelsvestigingsbeleid)
- taxivergunningen (Vlaamse taxiregelgeving)

Optioneel

- regels in centrale regelgeving, gemeente kan formaliteiten bepalen
 - Vestigingsvergunning voor nachtwinkels, krantenwinkels (wet openingsuren)
 - Toelating occasionele verkopen niet-commercieel karakter (art.7 KB ambulante handel)
 - Toelating + voorwaarden kienen (= soort bingo; wet kansspelen)
- Gemeentelijke autonomie, al dan niet geïntegreerd
 - Enkelvoudig: bv. terrasvergunning
 - Geïntegreerd: horecavergunning, uitbatingsvergunning

Scenario 1

- Minimale aanpak
- Beperkt tot verplichte uitvoering van vergunningen o.b.v. centrale regelgeving (bv. drankvergunning)

Scenario 2

- Geïntegreerde aanpak
- Bundeling van verschillende uitbatingsvoorwaarden tot 1 overkoepelende gemeentelijke vergunning

Scenario 3

- Beleidsmatige aanpak
- Gemeentelijk proactief vergunningenbeleid, incl. visie en structurele samenwerking met interne / externe partners (politie, handhaving...)

Drankvergunning (bijzondere regelgeving) ↔ Horecavergunning (gemeentelijke regelgeving)

- Drankvergunning (verplicht)
 - Gemeente levert de drankvergunning af
 - Gemeente voert uit (controle moraliteit & hygiëne)
- Horecavergunning (optioneel)
 - Gemeente koppelt verschillende uitbatingsvoorwaarden (drankvergunning, brandveiligheid...)
 - Gemeente voert uit (bijzondere regelgeving) & is bepaalt de voorwaarden (gemeentelijke regelgeving)
- Terrasvergunning (optioneel)
 - Gemeente volledige bevoegdheid (inname openbaar domein)

De lokale praktijk
Nachtwinkels (optioneel)

Gemeente levert de vergunning af (verplicht via gemeentelijk reglement)

Vestigingsvergunning (locatiegebonden)

- Bijzondere federale wetgeving (wet openingsuren)
- Vaste weigeringsgronden
 - Gevaar voor openbare orde, openbare rust en/of veiligheid
 - Niet conform ruimtelijke bepalingen (bv. perimeter)
 - Ter bescherming van kwetsbaardere burgers
- Gemeente als uitvoerder

Uitbatingsvergunning (persoonsgebonden)

- Lokaal politiereglement
- Mogelijkheid tot: moraliteitsonderzoek, financieel onderzoek, brandveiligheidsonderzoek, stedenbouwkundig onderzoek, onderzoek vestigingsformaliteiten...
- Gemeente als regelgever

Gemeente levert de vergunning af (verplicht via gemeentelijk reglement)

Uitbatingsvergunning

- Lokaal politiereglement
- Mogelijkheid tot: moraliteitsonderzoek, financieel onderzoek, brandveiligheidsonderzoek, stedenbouwkundig onderzoek, onderzoek vestigingsformaliteiten...
- Mogelijke sectoren: seksinrichtingen, shishabars, CBD-shops, massagesalons, handcarwashes...
- Gemeente als regelgever

Lokale bestuurlijke handhaving

VVSG

Globaal

Geen regels zonder handhaving, geen handhaving zonder regels

Regels

Al dan niet gekoppeld aan vergunning/toelating

Diverse overheidsniveaus

- **Federaal** (wetten, KB)
bv. wet kansspelen, wet openingsuren, wet bestuurlijke handhaving
- **Vlaams** (decreten, BVR)
bv. decreet en BVR ambulante handel
- **Lokaal**

Handhaving

- het doen naleven van regels
- het sluitstuk van de regelgeving: "wat als de regels niet gevolgd worden?"

Doelstellingen handhaving

- Preventief of ontradend effect - drempelverhogend
Controles, camera's, documenten opvragen i.k.v. vergunning...
- Overtredingen stoppen en 'terugkeren naar de wettelijke toestand'
Alcohol schenken zonder drankvergunning; onrechtmatige inname door terras...
- Schade vergoeden of herstellen
Bemiddeling tussen dader en slachtoffer, gemeenschapsdienst door sluikestorters...
- Bestrafen
Boetes, sluiting, vergunning intrekken, plaatsverbod...

Vormen van handhaving

- Privaatrechtelijke handhaving
burenruzies - vrederechter
- Strafrechtelijke handhaving
misdrijven vaststellen > parket > strafrechter
- Bestuurlijke handhaving

Bestuurlijke handhaving = handhaving op bestuurlijk niveau

Definitie in wet bestuurlijke handhaving

“bestuurlijke handhaving” = het geheel van preventieve administratieve beslissingen om de openbare orde en de veiligheid te waarborgen en overlast tegen te gaan;

Basis voor gemeentelijke bestuurlijke handhaving = **artikel 135 §2 NGW**

Gemeentelijke bestuurlijke handhaving = reglementaire of bestuurlijke maatregelen op gemeentelijk niveau voor de vrijwaring en het herstellen van de *openbare orde*

Voorbeelden

Reglementaire maatregelen

- Terrasreglement
- Uitbatingsvergunning voor bepaalde inrichtingen

Bestuurlijke maatregelen door burgemeester

- Bij betoging: betoging verbieden, voorwaarden opleggen, voertuigen wegslepen
- Café, nachtwinkel sluiten
- Plaatsverbod opleggen
- Voertuig in beslag laten nemen
- Bestuurlijke dwangsom opleggen

Algemene bestuurlijke politiebevoegdheid

- Op basis van **algemene** wetten (bijv. art. 135§2 NGW)
- Met oog op de vrijwaring van de **openbare orde in het algemeen – verplichting!**
- **Discretionaire** bevoegdheid
- *Bv. samenscholing, agressieve hond, gasgeur...*

Bijzondere bestuurlijke politiebevoegdheid

- Op basis van **bijzondere** wetten of o.b.v. **specifieke** bepalingen in de NGW
- Met oog op maatregelen tot beperking van een **welbepaalde** activiteit of om een welbepaalde wanorde te doen ophouden; vrijwaring van de openbare orde in **bijzondere** domeinen
- **Gebonden** bevoegdheid

Opgelet: **VOORRANG** voor bijzondere wetgeving!

Basis	Bevoegdheid / maatregel
Art. 134 ter NGW	Sluiten inrichting of vergunning schorsen indien dringende situatie en uitbatingsvoorwaarden niet nageleefd
Art. 134 quater NGW	Sluiten inrichting indien openbare orde verstoord rond inrichting
Art. 134 quinquies NGW	Sluiten pand bij ernstige aanwijzingen van mensenhandel/mensensmokkel
Art. 134 sexies NGW	Plaatsverbod door burgemeester
Art. 134 septies NGW	Sluiten pand bij aanwijzingen terrorisme
Art. 9bis drugswet	Sluiten pand bij aanwijzingen druggebruik
Art. 18§3 wet openingsuren	Sluiten van nachtwinkel
VLAREM	Sluiten van vergunningsplichtige inrichting
Art. 11 wet 1979	Voorlopige sluiten inrichting die niet voldoet brandveiligheidsmaatregelen

Algemene bestuurlijke politie

Nieuwe gemeentewet

niet alle gedragingen in regelgeving vastleggen

handhaving openbare orde op algemene manier
geen verband met uitoefening welbepaalde activiteit

Openbare orde

discretionaire bevoegdheid

als gemeentelijk orgaan

aansprakelijkheid gemeente

Bijzondere bestuurlijke politie

bijzondere wetgeving/sectoraal

gedragingen precies vastgelegd in verboden en geboden

handhaving openbare orde in bijzondere domeinen (milieu, wegverkeer, stedenbouw, begraafplaatsen, ambulante handel, openingsuren, nachtwinkels)

ook andere doelen dan openbare orde: esthetiek, economische, morele orde, openbare zedelijkheid

toegewezen/gebonden bevoegdheid

als orgaan v/h centrale bestuur

aansprakelijkheid centrale bestuur

Wie doet wat?

Enkel de overheid die ermee belast is kan de algemene bestuurlijke politiebevoegdheid uitoefenen. Dit zijn de **gemeenteraad en de burgemeester**.

Delegatie is enkel mogelijk als de wet het uitdrukkelijk voorziet.

Gemeenteraad

- Uitsluitend een verordenende of reglementaire politiebevoegdheid.
- GR kan politieverordeningen maken, maar kan ze niet uitvoeren (= taak burgemeester of CBS).

Burgemeester

- Verantwoordelijk voor de uitvoering van de politieverordeningen
- Kan individuele politiemaatregelen nemen
- Bevoegd voor de uitvoering van federale / Vlaamse regelgeving ("**de gemeente**" = **de burgemeester**), tenzij uitdrukkelijk anders bepaald (bv. CBS bepaalt lijst afwijkingen wekelijkse rustdag)

GAS: soorten?

5 soorten GAS

Enige relevante = **Gewone bestuurlijke inbreuken (GAS 1)**

bv. overlast, inname openbaar domein, afval op de markt...

Opgelet: enkel inzetbaar indien niet geregeld in centrale regelgeving

bv. intrekken van abonnementen, inbreuken op openingsuren... zijn al geregeld, dus GAS is niet toepasbaar.

GAS: sancties?

- Administratieve geldboete (GAS 1, 2 en 3)
- Administratieve schorsing of opheffing van toelating of vergunning en administratieve sluiting van een instelling (**artikel 45 GAS-wet**)

Wet bestuurlijke
handhaving

VVSG

Duidelijke afbakening via een aantal begrippen

Bestuurlijke handhaving

Geheel van preventieve administratieve beslissingen om de openbare orde en de veiligheid te waarborgen en overlast tegen te gaan

Economische activiteit

Iedere activiteit die erin bestaat goederen of diensten op een markt aan te bieden

Economische sector

Geheel van een bepaald type van economische activiteiten

Duidelijke afbakening via een aantal begrippen

Ondermijnende criminaliteit

Criminaliteit die haar oorsprong vindt in de strafbare feiten bedoeld in **art. 119ter**, § 10, vijfde lid, NGW **en** die daardoor maatschappelijke structuren of het vertrouwen daarin **schaadt of kan schaden en** die daardoor leidt of kan leiden tot een maatschappelijke en/of economische **ontwrichting**

Integriteitsonderzoek

Het onderzoek bedoeld in artikel 119ter NGW dat door de gemeente wordt gevoerd met betrekking tot de **vestiging of uitbating** van **publiek toegankelijke inrichtingen** waar economische activiteiten plaatsvinden of zullen plaatsvinden, en dat ertoe strekt ondermijnende criminaliteit tegen te gaan

Nieuwe rechtsgrond voor gemeentelijke bestuurlijke aanpak op grond van een gemeentelijk integriteitsonderzoek: artikel 119ter NGW!

- = **artikel 119ter NGW**
- Bestuurlijke handhaving is complementair met / ondersteunend voor strafrechtelijke handhaving van ondermijnende criminaliteit

Gemeenteraad heeft keuze om artikel 119ter NGW al dan niet toe te passen

- **Neen** -> evt. beroep op art. 135§2 i.k.v. materiële openbare orde (maar niet op DIOB) en toepassing bijzondere wetgeving zoals kansspelen, openingsuren en drankwetgeving
- **Ja** -> beleidskeuzes in politieverordening (i.f.v. tegengaan van ondermijnende criminaliteit)

Welke beleidskeuzes?

1. **Welke economische sectoren en activiteiten** zijn vatbaar voor ondermijnende criminaliteit (o.b.v. de lokale risicoanalyse)?
2. Op het **volledige grondgebied of een deel ervan**?
Geografische differentiatie o.b.v. bindend advies ARIEC
3. Binnen **welke redelijke termijn** deze economische sectoren en activiteiten aan onderzoek onderwerpen?
(o.b.v. lokale haalbaarheidsanalyse: heeft men zicht op aantal inrichtingen binnen die economische sector en heeft men lokale expertise?)

Het gemeentelijk integriteitsonderzoek: wie doet wat?

Belangrijke bijkomende vraag ... **Is er een gemeentelijk vergunningenbeleid?**

Bijvoorbeeld horecavergunning of uitbatingsvergunning

NEEN ->

- Ontwikkelen van een geïntegreerd vergunningenbeleid?
- Voor welke soort economische sectoren of activiteiten?
- Haalbaar? (vergt bijzondere expertise en veel capaciteit)

JA ->

- Nieuwe procedure te integreren in bestaande reglementen die al bepaalde voorwaarden opleggen
- Schrappen van integriteitsonderzoeken in bestaande reglementen!

Het gemeentelijk integriteitsonderzoek: wie doet wat?

Burgemeester voert het integriteitsonderzoek

- **Voert het integriteitsonderzoek** onder zijn of haar gezag en verantwoordelijkheid en **consulteert** bepaalde informatiebronnen
- Doet **voorstel tot maatregelen** aan het CBS

Elk voorstel van burgemeester na IO moet naar CBS want kan steeds afwijken van voorstel

- Formuleert een **adviesaanvraag aan DIOB**
- **Wijst gemeentepersoneel** (niet: politie!) aan voor het uitvoeren van de integriteitsonderzoeken

Het gemeentelijk integriteitsonderzoek: wie doet wat?

College van burgemeester en schepenen neemt de beslissing

Na het voeren van het IO en op voorstel van de burgemeester kan het CBS beslissen om

- Voor vergunningplichtige inrichtingen de vergunning
 - Te weigeren
 - Te schorsen voor maximum 6 maanden (met voorwaarden)
 - Op te heffen
- niet-vergunningplichtige inrichtingen
 - Te sluiten

Ernstige aanwijsbare risico's en strafbare feiten

College van Burgemeester en Schepenen kan negatieve maatregel nemen ... wanneer blijkt dat er bij de uitbating een **ernstig aanwijsbaar risico** is:

- dat de voordelen uit eerdere strafbare feiten zullen worden benut of
- dat nieuwe strafbare feiten zullen worden gepleegd of
- dat er strafbare feiten zijn gepleegd voor de uitbating.

Lijst met **33 strafbare feiten** (artikel 119ter§10 NGW)

O.a. namaak, diefstal, fraude, mensenhandel, drugs, witwassen, heling, milieucriminaliteit, fysieke misdrijven...

De cirkel is bijna rond

Vragen

- Hoe gaan we aan de slag?
- Welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet, naargelang de scenario's?

NEE-NEE / NEE-JA / JA-NEE / JA-JA

Geïntegreerd vergunningenbeleid	Politieverordening art. 119ter NGW
NEEN	NEEN
NEEN	JA
JA	NEEN
JA	JA

VVSG

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Overzicht lokale handhavingsmogelijkheden

Geïntegreerd vergunningenbeleid	Politieverordening art. 119ter NGW
NEEN	NEEN
NEEN	JA
JA	NEEN
JA	JA

= moeilijk of onmogelijk doordat er geen vergunningenbeleid is

- Wel weigering drankvergunning
 - Artikel 11 van de wet van 28 december 1983
 - Artikel 1 van de wet van 3 april 1953
- Brandveiligheid publiek toegankelijke inrichtingen – middel om opening tegen te gaan? Artikel 11 wet van 30 juli 1979

Bestuurlijke sluiting door burgemeester

- Artikel 9bis Drugswet (omwille van drugsproblematiek)
- Artikel 133 en Artikel 135§2 NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134ter NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134quater NGW (omwille van openbare overlast)
- Artikel 134quinquies NGW (omwille van mensenhandel)
- Artikel 11 wet van 30 juli 1979 (omwille van brandveiligheid)

Weigering of opheffing drankvergunning

- Artikel 11 van de wet van 28 december 1983 (uitsluitingsgrond drankvergunning)
- Artikel 1 van de wet van 3 april 1953 (uitsluitingsgrond drankvergunning)

Sluiting door CBS

- Artikel 45 GAS-wet

Geïntegreerd vergunningenbeleid	Politieverordening art. 119ter NGW
NEEN	NEEN
NEEN	JA
JA	NEEN
JA	JA

= moeilijk of onmogelijk doordat er geen vergunningenbeleid is

- Wel weigering drankvergunning
 - Artikel 11 van de wet van 28 december 1983
 - Artikel 1 van de wet van 3 april 1953
- Brandveiligheid publiek toegankelijke inrichtingen – middel om opening tegen te gaan? Artikel 11 wet van 30 juli 1979

Bestuurlijke sluiting door burgemeester

- Artikel 9bis Drugswet (omwille van drugsproblematiek)
- Artikel 133 en Artikel 135§2 NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134ter NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134quater NGW (omwille van openbare overlast)
- Artikel 134quinquies NGW (omwille van mensenhandel)
- Artikel 11 wet van 30 juli 1979 (omwille van brandveiligheid)

Weigering of opheffing drankvergunning

- Artikel 11 van de wet van 28 december 1983 (uitsluitingsgrond drankvergunning)
- Artikel 1 van de wet van 3 april 1953 (uitsluitingsgrond drankvergunning)

Sluiting door CBS

- Artikel 45 GAS-wet

Bestuurlijke sluiting door CBS

- Sluiting mogelijk op basis het gevoerde integriteitsonderzoek zoals voorzien in de politieverordening o.g.v. artikel 119ter NGW, voor zover de economische activiteit of sector is opgenomen in de politieverordening.

Geïntegreerd vergunningenbeleid	Politieverordening art. 119ter NGW
NEEN	NEEN
NEEN	JA
JA	NEEN
JA	JA

Weigering vergunning omwille van niet voldoen aan 1 van de vergunningsvoorwaarden

- LET OP: hierbij een onderscheid maken tussen de puur lokale vergunningsvoorwaarden en de vergunningsvoorwaarden onder medebewind waarvoor men dan de modaliteiten van de hogere regelgeving moet toepassen.
- LET OP: voor integriteitsonderzoek voorzien voor economische sector of activiteit, opgenomen in het KB – kan niet meer gemeentelijk worden voorzien (discussie)

Bestuurlijke sluiting door burgemeester

- Artikel 9bis Drugswet (omwille van drugsproblematiek)
- Artikel 133 en Artikel 135§2 NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134ter NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134quater NGW (omwille van openbare overlast)
- Artikel 134quinquies NGW (omwille van mensenhandel)
- Artikel 11 wet van 30 juli 1979 (omwille van brandveiligheid)

Weigering of opheffing drankvergunning

- Artikel 11 van de wet van 28 december 1983
(uitsluitingsgrond drankvergunning)
- Artikel 1 van de wet van 3 april 1953 (uitsluitingsgrond
drankvergunning)

Schorsing of opheffing vergunning door CBS

- Artikel 45 GAS-wet

Bestuurlijke schorsing of opheffing vergunning door CBS

- Decreet van 22 december 2023 houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur

Vergunning onder voorwaarden

- *De vergunning vervalt automatisch bij niet respecteren van voorwaarden*

Geïntegreerd vergunningenbeleid	Politieverordening art. 119ter NGW
NEEN	NEEN
NEEN	JA
JA	NEEN
JA	JA

Weigering vergunning omwille van niet voldoen aan 1 van de vergunningsvoorwaarden

- LET OP: hierbij een onderscheid maken tussen de puur lokale vergunningsvoorwaarden en de vergunningsvoorwaarden onder medebewind waarvoor men dan de modaliteiten van de hogere regelgeving moet toepassen.
- LET OP: voor integriteitsonderzoek voorzien voor economische sector of activiteit, opgenomen in het KB – kan niet meer gemeentelijk worden voorzien (discussie)

Bestuurlijke sluiting door burgemeester

- Artikel 9bis Drugswet (omwille van drugsproblematiek)
- Artikel 133 en Artikel 135§2 NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134ter NGW (omwille van openbare orde)
- Artikel 134quater NGW (omwille van openbare overlast)
- Artikel 134quinquies NGW (omwille van mensenhandel)
- Artikel 11 wet van 30 juli 1979 (omwille van brandveiligheid)

Weigering of opheffing drankvergunning

- Artikel 11 van de wet van 28 december 1983
(uitsluitingsgrond drankvergunning)
- Artikel 1 van de wet van 3 april 1953 (uitsluitingsgrond
drankvergunning)

Schorsing of opheffing vergunning door CBS

- Artikel 45 GAS-wet

Bestuurlijke sluiting of schorsing of opheffing vergunning door CBS

- Sluiting mogelijk op basis het gevoerde integriteitsonderzoek zoals voorzien in de politieverordening o.g.v. artikel 119ter NGW, voor zover de economische activiteit of sector is opgenomen in de politieverordening.

Bestuurlijke schorsing of opheffing vergunning door CBS

- Decreet van 22 december 2023 houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur

Vergunning onder voorwaarden

- *De vergunning vervalt automatisch bij niet respecteren van voorwaarden*

Deze foto van Onbekende auteur is gelicentieerd onder [CC BY-SA](#)